

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Ndz/2/2016
Identifikačné číslo spisu:	9016898735
Dátum vydania rozhodnutia:	27.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:9016898735.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Edenred Slovakia, s.r.o., so sídlom Karadžičova 8, Bratislava, IČO: 31 328 695, právne zastúpený advokátskou kanceláriou: DEDÁK & Partners, s.r.o. so sídlom Mlynské Nivy 45, Bratislava, IČO: 35 906 464 proti žalovanému: Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, so sídlom Drieňová 24, Bratislava, v konaní o žalobe o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, konanom na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp.zn. 5Sžnz/6/2015, a o námietke zaujatosti alovaneého voči sudkyniam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. A. PhD. a JUDr. M., takto

rozhodol:

Sudkyne Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. A. PhD. a JUDr. M. n i e s ú v y l ú č e n é z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod spisovou značkou 5Sžnz/6/2015.

Odôvodnenie

Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“, „Najvyšší súd SR“) bola dňa 14.08.2015 doručená žaloba o ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy podľa § 250v Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), vedená na najvyššom súde pod sp. zn. 5Sžnz/6/2015.

V hore uvedenej právnej veci vzniesol žalovaný podaním doručeným najvyššiemu súdu dňa 19.01.2016 námietku zaujatosti voči sudkyniam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. A. A.Z. PhD. a JUDr. M., ktorú odôvodnil nasledovne. Predseda protimonopolného úradu listami č. 5392/PMÚ SR/2015, 5392/2/PMÚ SR/2015, 5392/3/PMÚ SR/2015 zo dňa 11.12.2015 podal Ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky, predsedníčke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a predsedníčke Súdnej rady Slovenskej republiky podnet na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania podľa zákona č. 385/2000 Z.z o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o sudcoch“), a to v nadväznosti na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Sžhpu/2/2014, v právnej veci žalobcu Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a.s. proti žalovanému Protimonopolnému úradu Slovenskej republiky. Protimonopolný úrad v podnete na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania v danej veci vyslovil názor, že došlo k závažnému pochybeniu dvoch

sudkyň Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré prijali vyššie uvedený rozsudok, a to takému, ktoré zakladá dôvod pre podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania podľa zákona o sudcoch. Postup najvyššieho súdu a rozhodnutie v predmetnej veci zakladá dôvody pre začatie disciplinárneho konania proti sudkyňam JUDr. A. PhD. a JUDr. M. podľa § 116 ods. 2 písm. f/ zákona o sudcoch.

Žalovaný v podanej námietke zaujatosti uviedol: „Podaný podnet na návrh na začatie disciplinárneho konania voči dvom sudkyňam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo strany Protimonopolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „protimonopolný úrad“) v predmetnej právnej veci budí dôvodné obavy, že právna vec žalobcu Edenred Slovakia, s.r.o., proti protimonopolnému úradu, rozhodovaná v momentálne prebiehajúcom konaní práve senátom v zložení tých istých sudkyň Najvyššieho súdu SR voči ktorým bol protimonopolným úradom podaný podnet na návrh na disciplinárne konanie (t.j. M.), nebude zo strany týchto sudkyň rozhodovaná „sine ira et studio“. Pri vylúčení sudcu nie je potrebné zaujatosť (predpojatosť) preukázať, postačí, ak vzhľadom na dôvody stanovené v § 14 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku možno mať o nepredpojatosti sudcu pochybnosti.“ Žalovaný taktiež poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2Nc 17/2010 zo dňa 30.06.2010, 7Nc 35/2012 zo dňa 12.07.2012, ale aj na rozsudok ESLP vo veci Delcourt vs. Belgicko (application no. 2689/65 zo dňa 17.01.1970).

„Protimonopolný úrad sa domnieva, že existujú objektívne dôvody, pre ktoré by mali byť sudkyne M. pre pomer k účastníkovi konania vylúčené z prejednávania a rozhodnutia vyššie uvedeného súdneho konania, keďže z podnetu protimonopolného úradu ako účastníka konania v prebiehajúcom súdnom konaní môže byť vyvolaná disciplinárna zodpovednosť oboch sudkyň, čo samozrejme závažným spôsobom narušá nezaujatosť a nestrannosť pomeru sudkyň k úradu.“

Sudkyňa najvyššieho súdu M., predložila dňa 19.01.2016 vyjadrenie tohto znenia: „Vo veci sa necítim byť zaujatá. Podanie podnetu na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania predsedom Protimonopolného úradu Slovenskej republiky na moju osobu ako členku senátu za rozhodnutie v inej veci nemá vplyv na moju rozhodovaciu činnosť v predmetnom konaní, kde je žalovaným Protimonopolný úrad Slovenskej republiky. V súvislosti s obavami „sine ira et studio“ si dovoľujem uviesť, že v predmetnej veci nemám žiaden hnev na účastníkov konania a ani na predsedu Protimonopolného úradu Slovenskej republiky a ani úporné úsilie vec rozhodovať. Pokiaľ však moje rozhodovanie vo veci, za ktorú podal predseda Protimonopolného úradu Slovenskej republiky podnet na začatie disciplinárneho konania, vyvolalo v žalovanom averziu voči mojej osobe, nemám námietky voči môjmu prípadnému vylúčeniu z prejednávania a rozhodovania veci sp.zn. 5Sžnz/6/2015. Osobne sa však domnievam, že predmetná námietka zaujatosti predstavuje obštrukčné správanie sa zo strany žalovaného, s cieľom dosiahnuť zrejme „vhodné“ zloženie senátu, keďže v poslednom období som bola členkou senátu vo veciach v ktorých žalovaný úspešný nebol.“

Sudkyňa najvyššieho súdu M., predložila dňa 19.01.2016 vyjadrenie tohto znenia: „Vo veci sa necítim byť zaujatá. Podanie podnetu na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania žalovaným (ďalej len „podnet“) na moju osobu ako členku senátu za rozhodnutie v inej veci, nemá žiaden vplyv na moju rozhodovaciu činnosť v konaní, kde je žalovaný účastníkom konania. Dovoľujem si uviesť, že vec nebudem rozhodovať „sine ira et studio“, ani „nepriateľsky naladená“ ako uvádza žalovaný. Pokiaľ však podanie podnetu bude zhodnotené ako pochybnosť o mojej nestrannosti, nemám námietky proti prípadnému vylúčeniu z prejednávania a rozhodovania z veci sp.zn. 5Sžnz/6/2015.“

Námietkový senát 4Ndz v tejto veci rozhodoval v zložení JUDr. Jana Zemková PhD., JUDr. Nora Halmová a na základe Opatrenia predsedníčky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21. januára 2016, náhodným výberom pomocou technických prostriedkov, podľa článku V. ods. 6 Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2016, bol určený ad hoc tretí člen senátu Mgr. Peter Melicher.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorému bola vec dňa 19.01.2016 predložená podľa § 15 ods. 1 veta štvrtá v spojení s § 16 ods. 1 O.s.p., po preskúmaní vznesenej námietky zaujatosti, ako aj vyjadrení sudkyň Najvyššieho súdu Slovenskej republiky M., dospel k záveru, že nie sú dané zákonné

dôvody na vylúčenie namietaných zákonných sudkýň.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 veta prvá Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa § 14 ods. 1 O.s.p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Podľa § 14 ods. 3 O.s.p. dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní v prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach.

Podľa § 15a ods. 1 O.s.p., účastníci majú právo z dôvodov podľa § 14 ods. 1 uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorý má vec prejsť a rozhodnúť.

Podľa § 15a ods. 3 O.s.p., v námietke zaujatosti musí byť uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, a kedy sa účastník podávajúci námietku zaujatosti o dôvode vylúčenia dozvedel. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti námietky zaujatosti, súd neprihliadne; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. III. ÚS 24/05 z 13. apríla 2005, obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutia vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti pre uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť.

Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom je v občianskom súdnom konaní garantované prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia pre nezaujatosť. Obsahom tohto práva je aj povinnosť súdu prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci a rozhodnúť o ňom.

Nestrannosť je potrebné skúmať jednak zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. treba zistiť osobné presvedčenie zákonného sudcu a jednak z objektívneho hľadiska nestrannosti posúdením, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku.

Treba však zároveň zdôrazniť, že rozhodnutie o vylúčení sudcu predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Vzhľadom na to možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania zákonne pridelennej veci len výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi celkom zjavne bránia rozhodovať v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo.

Predpokladom vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania veci je taký vzťah k veci, účastníkom alebo k ich zástupcom, ktorého intenzita by aj pri maximálne vynaloženej snahe sudcu o nezaujatosť v konaní a rozhodovaní jednoznačne ovplyvňovala jeho objektívny postoj k spravodlivému riešeniu veci.

I keď zákon spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti [viď tiež

zásady prijaté judikátúrou Európskeho súdu pre ľudské práva najmä vo veci Delcourt v. Belgicko, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“)], nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na uvedené možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo.

V prejednávanej veci by mala byť dôvodom na vylúčenie sudkyň Najvyššieho súdu Slovenskej republiky M. skutočnosť, že žalovaný podal voči týmto dvom sudkyňiam tri podnety na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania, na základe čoho má žalovaný za to, že v prejednávanej právnej veci 5Sžnz/6/2015 existuje dôvodná obava o nestrannosť a nezaujatosť sudkyň M..

Judikátúra Európskeho súdu pre ľudské práva taktiež rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akejkolvek legitímnej pochybnosti o zaujatosti sudcu (Saraiva de Carvalho proti Portugalsku, 1994, Gautrin a ďalší proti Francúzsku, 1998).

Nestrannosť sudcu sa prejavuje v dvoch aspektoch. Prvý spočíva v rýdzo osobnom presvedčení určitého sudcu v danej veci. Keďže ide o subjektívnu kategóriu vyjadrujúcu vnútorný psychický vzťah samotného sudcu k prejednávanej veci (zahrňuje vzťah sudcu k predmetu konania, jeho účastníkom a právnym zástupcom), je o nej schopný vypovedať jedine sám sudca. Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je preukázaný opak (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Piersach v. Belgicko z 1. októbra 1982, rozsudok vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo z 10. júna 1996). Takto úzko ponímaná kategória nestrannosti by však nenašla v praxi uplatnenie bez jej vyjadrenia aj v širšej, objektívnej rovine. Za objektívne nemožno považovať len to, ako sa nestrannosť sudcu javí navonok (napr. účastníkovi konania), ale najmä to, či reálne existujú okolnosti, ktoré by mohli objektívne založiť pochybnosti o tom, či sudca disponuje určitým vzťahom k veci (Uznesenie NS SR sp. zn. 2 Nc 33/2008 zo dňa 22.10.2008).

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sudcu) preukázateľne existujú skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Fey proti Rakúsku).

Existencia nestrannosti musí teda byť určená podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, t.j. zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (III. ÚS 16/00).

Na základe vyššie uvedených argumentov, citovanej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky, hodnotil príslušný námietkový senát najvyššieho súdu nestrannosť sudkyň M. tak zo subjektívneho, ako aj objektívneho aspektu. Pokiaľ ide o subjektívnu nestrannosť, obe sudkyne jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností uviedli, že v danej veci sa necítia byť zaujaté. Z hľadiska osobného presvedčenia sudkyň teda môžeme vylúčiť akékoľvek pochybnosti o ich nestrannosti a nezaujatosti. Čo sa týka objektívneho pohľadu na nestrannosť sudkyň Najvyššieho súdu Slovenskej republiky M., dôvody uvádzané žalovaným podľa názoru najvyššieho súdu neodôvodňujú pristúpenie k tak závažnému opatreniu, akým je vylúčenie zákonného sudcu z prejednávania danej veci.

Vzťah sudcu konajúceho vo veci je k veci samej a k účastníkom zásadne vzťahom úradným, charakterizovaným pri výkone sudcovskej funkcie tým, že sudcovia sú nezávislí a viazaní len zákonom. Dôvodom na vylúčenie sudcu nie je ich rozhodovanie v inej veci a teda ani samotné rozhodnutie vydané v inej veci. Preto pokiaľ má žalovaný výhrady ku konkrétnej rozhodovacej činnosti menovaných sudkyň

v už právoplatne rozhodnutej veci, postupoval v zmysle zákona, ak svoje výhrady formuloval v podnetoch na začatie disciplinárneho stíhania. O uvedených podnetoch žalovaného rozhodnú subjekty, do právomoci ktorých patrí rozhodnúť, či návrh na začatie disciplinárneho konania na základe relevancie podaných troch podnetov žalovaného, podaný bude. Námietskový senát k takýmto subjektom zo zákona nepatrí.

Najvyšší súd je názoru, že nestrannosť a nezaujatosť sudcu je úzko spätá aj so samotnou profesionalitou sudcu, ako aj s rešpektovaním zásad vyplývajúcich zo Sudcovského etického kódexu, ktoré by mali byť vlastné každému sudcovi. V opačnom prípade sudca musí znášať dôsledky, ktoré mu môže privodiť i prípadné disciplinárne stíhanie.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 16 ods. 1 v spojení s § 14 ods. 3 O.s.p. o námietke zaujatosti rozhodol spôsobom uvedeným vo výrokovvej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.